

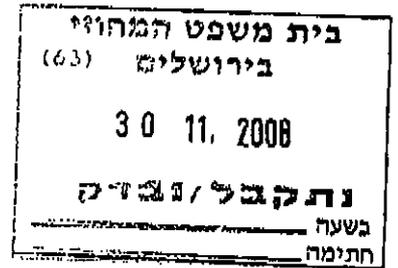
עת"מ 8938/08
קבוע בפני כב' השופט
נועם סולברג

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בעניין:
סלים סיאם ואח'
ע"י בייכ עוה"ד טי ניר ואנ' ני עליאן ואו ד' יקיר
ואו ד' אלכסנדר ואו מי פינצ'וק ואו עי בנא
ואו לי מרגלית ואו לי יהודה ואו עי פלר ואו
גי גן מור ואו ני דקואר
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
ת.ד. 34510, ירושלים 91000
טל' 02-6521218 פקס' 02-6521219

המבקשים
העותרים

- נגד -

1. עיריית ירושלים
ע"י עו"ד אילנית מיכאלי
מלשכת היועמ"ש לעירייה
כיכר ספרא 8, ירושלים
טל' 02-6297586 פקס' 02-6297125

2. משרד התחבורה
ע"י עו"ד יעל אנטבי שרון
מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
טל' 02-5419512 פקס' 02-5419582

3. פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
ע"י בייכ עוה"ד ניסן כותי ואו אליצור דיבון
ואו סיני דיבון ואו עופר נווה ואו זיו
גליקמן ואו משה אלקלעי
מרחוב עליאש 8ד, ירושלים 94586
טל' 02-6231496 פקס' 02-6231339

4. הוועדה המקומית לתוי"ב ירושלים
ע"י עו"ד אילנית מיכאלי
מלשכת היועמ"ש לעירייה
כיכר ספרא 8, ירושלים
טל' 02-6297586 פקס' 02-6297125

המשיבים

5. רשות הטבע והגנים
ע"י בייכ עוה"ד שרה שלום ואו נירית
מרחוב עם ועולמו 3, ירושלים
טל' 02-5005440 פקס' 02-5006215

6. רשות העתיקות
ע"י בייכ עוה"ד יורם בר סלע ואחי
מרחוב הנשיא 13, ירושלים
טל' 02-5618780 פקס' 02-5631887

משיבים פורמאליים

כתב תגובה מאת המשיבה 3 לבקשה למתן צו ביניים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופט י' נועם) מיום 23.11.08, מוגשת בזאת תגובתה של המשיבה 3 (להלן: "המשיבה") לבקשת העותרים למתן צו ביניים.

כללי

1. עניינה של העתירה ושל הבקשה לצו ביניים הוא בעבודות לשיפור תשתיות ציבוריות, אותן מבצעות המשיבות 1 ו-2 (ואחרים) באמצעות המשיבה במעלה סילוואן – עיר דוד.
2. מדובר בפרוייקט גדול שיזמו המשיבות 1 ו-2, בהיקף של כ- 30 מיליוני ש"ח, אשר נועד לתת מענה לבעיות תשתית חמורות במתחם, היוצרות סיכונים בטיחותיים חמורים לכלל תושבי המקום, לילדיהם ולמבקרים באזור.
3. בין יתר הסכנות הבטיחותיות הקיימות:
 - א. בהעדר מקומות חניה מוסדרים, חונים כלי רכב בשני צידי הרחוב ברחובות ואדי חילוה ומעלות עיר דוד – כאשר החניה מתבצעת על המדרכות (ככל שהן קיימות), ובניגוד לתימרוך האוסר חניה. בהעדר מדרכות (ש"נגזלו" ע"י כלי הרכב), מוצאים את עצמם כלל הולכי הרגל בשכונה (ובכללם תושבי השכונה, ביניהם, זקנים וילדים) מסכנים את חייהם בהליכה בכביש הצר, שאמנם, בימים רגילים הוא מוגדר כדו סטרי, אך בעקבות חניית הרכבים הבלתי חוקית, הוא כולל נתיב צר אחד בלבד.
מצ"ב העתק תמונות של אזור העבודות ומסומן א'
 - ב. לא מותר לציין, שעקב התנועה הרבה (גם בהתעלם מתנועת המבקרים הרבים ב"עיר דוד" ובאתרים הארכיאולוגיים האחרים בשכונה), נוצרים פקקי תנועה במרבית שעות היממה, ההופכים את חיי התושבים לסיוט (וכאמור, תורמים גם הם את חלקם לסיכונים של הולכי הרגל).
 - ג. קו הניקוז והביוב הראשי באזור, קרס לפני כשלוש שנים. בהעדר אפשרות למתן פתרון קבוע באותה עת, הוחלף הקו בקו זמני, צינור פלסטיק גלוי, המחובר באמצעות חישוקי מתכת, ואשר קיים חשש ממשי, מדי תורף וחורף לקריסתו ויצירת אגם של ביוב בליבה של השכונה.
מצ"ב העתק תמונות ומסומן ב'
 - ד. קיים מחסור חמור בעמודי תאורה לאורך הכבישים, היוצר סכנה להולכים בדרך (בכביש, כזכור) בלילות.
 - ה. קיימות בעיות חמורות בתשתיות החשמל, המים והבזק בשכונה, עקב התיישנותן של התשתיות הקיימות, שהונחו לפני עשרות שנים. הדבר עלול, גם הוא, לגרום לסיכונים חמורים של התושבים.
4. העבודות בשכונה עצמה (עבודות בדרך השילוח, ביצוע חפירות עומק לאיתור תשתיות קיימות בכל תחום העבודות, לרבות במעלות עיר דוד) החלו כבר בחודש 3/2008, דהיינו לפני כ- 8 חודשים. כבר בחודשים 5-6/2008 החל בביצוע העבודות ברחוב מלכיצדק (המסתעף מרחוב ואדי חילוה).
5. העבודות באזור מהוות עבודות המשך לעבודות שבוצעו בעשור האחרון כביש גיא בן הינום (ששיפר את הנגישות לתנועה מכיוון בריכת הסולטן ודרך חברון) וכביש עין א-לוזה (ששיפר את הנגישות לשכונה מכיוון שכונת דרום מזרח ירושלים). לא מותר לציין, כי בחלק גדול מהאזור, בו בוצעו העבודות, חלה תוכנית עמ"9, נשוא העתירה...
6. העבודות מתבצעות ברחובות ואדי חילוה, מעלות עיר דוד, מלכיצדק, דרך השילוח ועין א-לוזה, כאשר מטרתן של העבודות, כפי שהודיע לתושבי השכונה, זה מכבר, בפרסומים שונים בעיתונות בערבית ובעברית ובעלוני מידע, שחולקו בבתי העסק באזור, היא פיתוח חניונים, החלפת תשתיות, ריצוף פני הרחוב, התקנת רהיטי רחוב, הצבת עמודה תאורה ושתילת עצים. בהיבט התחבורתי, מטרתן של העבודות היא לשפר את זרימת התנועה, העוברת כיום בשכונה, תוך מתן דגש על בטיחות (מדרכות חדשות, ביצוע חניות למניעת הפרעות להולכי רגל, תאורה ועוד).

7. חלק גדול מעמודי העתירה (ונספחיה) מוקדשים לסקירה סוציולוגית – פוליטית של האזור, בו מבוצעות העבודות, סקירה, שלמרות שהיא עשויה לעורר עניין רב, דומה שמקומה יכירנה במסגרות אחרות ולא בבית משפט זה. בתגובתה תשתדל המשיבה להתייחס להיבטים הענייניים העולים מן העתירה.
8. אם לסכם את טענותיהם הענייניות של העותרים, הרי שניתן להצביע על שלושה עניינים עיקריים, בגינם עותרים העותרים:
- א. אי שיתוף התושבים במהלך הכנתה של "התוכנית לפיתוח תשתיות השכונה" (סעיף 4 לעתירה).
- ב. אי מתן היתרי בגיה לעבודות (סעיף 5 לעתירה).
- ג. העבודות המתוכננות יגרמו לנזק בלתי הפיך למרקם החיים בשכונה (סעיף 6 לעתירה):
- (1) מכיוון שהסדרי התחבורה והתנייה ישונו "באופן שלא יאפשר תנועה וחניה סבירים".
- (2) מכיוון שהשימוש שיעשה בשטחים הריקים בשכונה, יפגע מאד באפשרות לפתח שירותים לציבור, כגון: מוסדות חינוך, דואר וגנים ציבוריים.
9. כבר כעת ייאמר, כי בעוד העותרים מציגים עצמם כמי שדואגים לטובתם של תושבי השכונה, דומה כי עתירתם, אם תקבל, עלולה לגרום דווקא לנזק "בלתי הפיך" לתושבי השכונה, כאשר עבודות התשתית בשכונה יידחו לזמן בלתי ידוע, דבר שעלול לגרום להתממשותם של הסיכונים הרבים, הנובעים ממצבן של תשתיות השכונה, ולהנצחתו של המצב התתברתי הקיים, המהווה סיכון מוחשי לתושבי השכונה וגורם למטרדים רבים.
10. בבואו להכריע בבקשה למתן צו ביניים, על בית המשפט לשקול את סיכויי העתירה ואת מאזן הנוחות. אמנם אכן הכוח העיקרית מצויה בשיקולי מאזן הנוחות.

סיכויי העתירה

11. כדי לעמוד על סיכויי העתירה תתייחס המשיבה להלן לטענות העותרים, כאמור בסעיף 8 לעיל, ותוכיח, כי אין ממש בטענות אלה. למען הסר ספק, וכדי להקל על בית המשפט הנכבד ועל הצדדים, תשתמש המשיבה בשמותיהם החוקיים של הרחובות, בהם מתבצעות העבודות.

12. שיתוף התושבים:

- א. בניגוד לטען בעתירה, מכיוון שהעבודות נשוא העתירה אינן מחייבות קבלת היתר בנייה, כמשמעותו בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק התכנון"), וזאת בשל אופיין ונתיבותן הציבורית, לא היה מקום להכנת תוכנית מפורטת, ואשר במסגרתה מתבצעים הליכי פרטום, כחוק, והתושבים מהווים חלק אינטגרלי מההליך התכנוני.
- ב. המשיבה אינה מחוזה דעתה לגבי הצורך בביצוע הליך תכנוני מפורט, בהתאם לחוק התכנון, אשר יסדיר את הבינוי בשכונה. למיטב ידיעתה של המשיבה, תוכנית כזו אף הוגשה לוועדה המקומית, קיבלה את המלצתה, והיא עומדת בפני דיון בוועדה המחוזית לקראת הפקדתה.
- ג. ויודגש: העבודות דנו. הן עבודות תשתית בלבד, המתבצעות בתחומי הכבישים הקיימים ואינן משנות את המצב התכנוני הקיים. גם בשל כך, ובלא לפגוע באמור בסעיף 10 לעיל, לא נפגע האינטרס של התושבים, בכך שלא הוכנה תוכנית לפי חוק התכנון, קודם ביצוען של העבודות.
- ד. כל העבודות מבוצעות לאחר קבלת כל האישורים הדרושים לביצוען על פי חוק, מכל הגורמים המוסמכים. העבודות מבוצעות לאחר תכנון קפדני, שהביא בחשבון את צרכי התושבים וכלל המבקרים באזור.
- ה. לתושבים ניתן מלוא המידע, בכל הקשור בביצוע העבודות בשכונה:
- (1) ביום 29.10.07 התקיים דיון בעניין העבודות במשרדו של מנכ"ל המשיבה 1, בהשתתפות נציגי התושבים (כאן המקום להזגיש, כי

"הוועד", האמור בעתירה, נבחר, ככל שנבחר, זמן רב לאחר הדיון האמור.

מצ"ב העתק מסיכום הדיון ומסומן ג'

(2) טרם תחילת ביצועו של הפרויקט (החל מחודש 1/2008) ובמהלכו פורסמו מודעות בעיתונים ובמקומונים, הן בשפה העברית והן בשפה הערבית, לצורך הבהרת מהותן של העבודות והשפעתן על חיי התושבים.

(3) כמו כן, נתלו שלטים ברחובות השכונה, שסקרו את העבודות העתידות להתבצע ואת ההשלכות הצפויות על הסדרי התנועה.

(4) חולקו עלוני מידע בכל הקשור בעבודות, הן להולכי רגל בשכונה, הן בבתי העסק בשכונה והן בקרב נוסעי קו 76, העובר בשכונה. **מצ"ב העתק מדגמי מהפוסטומים ומעלוני המידע ומסומן ד'**

(5) המשיבה שכרה יועץ מיוחד, דובר ערבית, שכל תפקידו לשמש איש קשר בינה לבין התושבים, ולסייע במתן כל המידע הדרוש לתושבים.

(6) המשיבה קיימה ביום 5.10.08 (בהמשך להצעה שהעלתה בפני ב"כ העותרים) כנס לתושבים (תוך מתן הזמנת כל תושבי השכונה, המעוניינים לקבל פרטים על העבודות, באמצעות עלוני מידע, כדי להגיע לכלל התושבים בשכונה, ולא באמצעות העותרת 8, כבקשתה התמוחה במכתב, נספח ע/13 לענינה...). במסגרת הכנס הוצגו פרטי העבודות בפני המשתתפים במשך שעה וחצי(!), תוך מתן הסבר מפורט לעניין הסדרי התנועה הזמניים במהלך העבודות והסדרי התנועה הצפויים בסופן. תוכניות הביצוע של העבודות הוצגו בפני התושבים והיו תלויות על קירות האולם, בו בוצע הכנס, וזאת כדי שיוכלו לקבל את מירב המידע, בו הם מעוניינים. במהלך הכנס הוקדשה מתצית שעה נוספת למתן מענה לשאלות התושבים (לצורה של המשיבה, במהלך מתן התשובות לשאלות התושבים "פוצץ" הכנס ע"י חלק מהתושבים, שקטעו את מתן התשובות ודחקו במשתתפים לעזוב את המקום). בכנס נכחו כ-50 איש לרבות ב"כ העותרת עו"ד עליאן, ב"כ העותרים.

מצ"ב העתק מההזמנה העברית לכנס ומסומן ה'

מצ"ב העתק תמונות מהכנס ומסומן ו'

- ו. זומת, שאין פרויקט בירושלים (והשווה: פרויקט הרכבת הקלה, המתבצע במרכז העיר), בו ניתן מידע כה רב לתושבים ובאמצעים כה מגוונים, כדי להקטין, ככל שניתן, את ההפרעה לחיי התושבים, במהלך ביצוען של העבודות...
- ז. לא מותר לציין, כי פעולות המשיבה לשיתופם של התושבים, נעשו מתוך רצון טוב של המשיבה, למרות שלא חלה עליה חובה סטטוטורית לעשות כן. בהעדר חובה סטטוטורית, ולאור הפעולות הרבות שבוצעו ע"י המשיבה לשיתוף הציבור, כאמור, לא ברורות טענות העותרים בנושא.
- ח. לאור האמור, אין מנוס מקביעה ששיתוף התושבים בכל הקשור בעבודות נעשה ע"י המשיבה באופן ראוי ביותר והרבה מעבר למקובל במקרים דומים.

13. היתרי בנייה:

- א. בניגוד לנטען בעתירה, הרי שלעבודות ניתנו היתרים כדין, כפי שיובחר להלן.
- ב. את נושא ההיתרים, יש לחלק לארבעה תתי נושאים:
 - (1) ביצוע העבודות בדרך השילוח.
 - (2) ביצוע העבודות ביותר הרחובות (מעלות עיר דוד, ואדי חילוה, מלכיצדק, עין א-לוזה).
 - (3) הכשרת החניונים הזמניים.
 - (4) הסדרי התנועה (הזמניים והסופיים).
- ג. ויודגש: המשיבה לא ניגשה לביצוען של העבודות, בטרם קיבלה חוות דעת משפטית, המאשרת, כי ביצוען של העבודות הוא בהתאם לדין.
- ד. העבודות בדרך השילוח מתבצעות בתחום תוכנית 4-146, והן מבוצעות לפי היתר בנייה. לא מותר לציין, כי עקב חריגות בנייה שבוצעו, ככל הנראה, לאחר אישורה של התוכנית, ומתוך רצון להימנע מעימותים עם התושבים, שיעכבו את

ביצוען של העבודות, מבוצעות העבודות להכשרתה של הדרך בשטח מצומצם
מזה המיועד לדרך בתוכנית.

מצ"ב העתק מהיתר הבנייה ומסומן ז' (הגרמושקה תוגש, בהתאם לצורך,
במהלך הדיון)

ה. העבודות ביתר הרחובות, נשוא העתירה, אינן מחייבות היתר בנייה, בהתאם
להוראות תקנות התכנון והבניה (עבודה ושימוש הטעונים היתר), תשכ"ז – 1967
(בסי"ק זה: "התקנות"):

(1) העבודות מבוצעות בהתאם להוראות תקנה 1(2)(א) לתקנות (עבודות
הביוב, הניקוז והחלפת צנרת המים), תקנה 1(2)(ג) (עבודות לצורך
שירותי חשמל וטלפון) ותקנה 1(2)(ו) (עבודות גינון ללא קירות
תומכים)...

(2) ניתן על כל העבודות אישור כדן של כל הגורמים המוסמכים
והנדרשים (אישור תיאום עבודות תשתית, המכונה ע"י אנשי מקצוע
"היתר הפירה").

העתק האישור מצ"ב ומסומן ח'

(3) כל העבודות מתבצעות אך ורק בתחום הדרך הקיימת והפעילה מזה
עשרות שנים. מעבר לצורך, המשיבה ביצעה בדיקה של הנושא ע"י
מומחה, שקבע, כי מדובר בדרך הקיימת מזה למעלה מ-40 שנה.

(4) בהעדר צורך בקבלת היתר בנייה לביצוע העבודות, אין צורך גם
בהכנתה של תוכנית מפורטת כמשמעה בחוק התכנון ובתוכנית עמ/9
(מכוחה אמור להינתן היתר בנייה).

ו. לא ממוטר לצייין, כי אמנם בתוכנית עמ/9 מוגדר האזור כ"שטח פתוח ציבורי
מיוחד", אך קבלת פרשנותם של העותרים לתוכנית והתעלמות מהמצב הקיים,
עובר לאישורה של התוכנית (לדוג, קיומם של בתי מגורים באזור) יוצרת מצב
אבסורדי:

(1) לצורך ביצוע כל עבודה במתחם (לרבות סגירתה של מרפסת או שיפור
התנאים הסניטריים בבתי התושבים, לרבות מי מהעותרים המתגורר
באזור) יהיה צורך בקבלת "היתר מיוחד של הועדה המקומית באשור
הועדה המחוזית" (סעיף 8.19.2 לתקנון עמ/9).

(2) יתר על כן, נקבע, באופן גורף, כי "הבניה בשטח זה אסורה" (סעיף
8.19.1 לתקנון עמ/9). סעיף זה גורף על הוראות תוכנית המתאר
לירושלים (תוכנית 62).

(3) משמעותם של הדברים היא כל היתרי הבניה שניתנו ע"י הועדה
המקומית, הרי הם בטלים ומבוטלים (לרבות אלה המופיעים בגספת
ע/8 לעתירה). דומה שלא לכך התכוונו העותרים...

ז. בהתחשב באמור, אין ספק, שפרשנות סבירה לתוכנית תחיל את האמור בסעיף
8.18.5 לתקנון עמ/9 (המתייחס ל"שטח פתוח ציבורי") גם על "שטח ציבורי פתוח
מיוחד", שמפאת חשיבותו יצוטט במלואו:

"במסגרת זו של תוכנית מתאר, הקובעת עקרונות לטווח רחוק, נקבע ייעוד
האזור כשטח פתוח ציבורי, אולם, לאור המציאות הנוכחית, לא יפגע ייעוד
זה בשימושים הקיימים או במבנים קיימים. שימושים ומבנים אלו ימשיכו
להתקיים כחריגים מאושרים ומחזיקיהם יוכלו לקבל היתר בניה לשינויים
ולתוספות לצורך שיפורים (סניטריים או אחרים) באם ימצא ע"י הועדה
המוסמכת, כי הם דרושים להבטחת רמת דיור נאותה".

ח. לאור האמור, אין צורך בתוכנית מפורטת לשם ביצוע שינויים ותוספות לצורך
שיפורים, ודי באישורה של הועדה המוסמכת (ובמקרה של עבודות בכביש –
אישור תיאום התשתיות, נספח ט': לעיל).

ט. הכשרת ההגיונים הזמניים מתבצעת בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (שימוש
ארעי במגרשים ריקים), תשמ"ז – 1987 (להלן בסי"ק זה: "החוק").

(1) בהתאם לסעיף 5 לחוק, הרשות רשאית לצוות על שימוש זמני במגרש
ריק כמגרש חניה ציבורי, כאשר הוצאות הכשרת המגרש לצורכי חניה
והחזקתו התקינה של המגרש יחולו על הרשות (להלן: "צו השימוש").

(2) סעיף 11 לחוק קובע, כי השימוש האמור לא ייחשב כשימוש האסור על
פי חוק התכנון (למרות שחשימוש עשוי להיות נוגד תוכנית מפורטת).

- (3) סעיף 10א) לחוק מאפשר לבעל מגרש "להשתמש במגרש לשימוש המותר על פי חוק התכנון והבניה, לרבות כל בניה או עבודה טעונה היתר, ובלבד שניתן לכך היתר כדיון".
- (4) לאור האמור, הרי שעל פני הדברים אין צורך בתוכנית מפורטת לביצוע העבודות, ודי בהוראות החוק ומתן צו השימוש לצורך השימוש במגרשים והכשרתם¹ (לעניין זה: ראה גם סעיף 145ב) לחוק התכנון, לפיו אין אפשרות לקבל היתר במקרה זה, לפי חוק התכנון).
- (5) למען הסר ספק, ככל שיבוצעו במגרשי החניה עבודות המחייבות היתר לפי חוק התכנון, הרי שהמשיבה תפעל לקבלת היתר כחוק קודם ביצוען.
- העתק מצו השימוש מצ"ב ומסומן ט'

ג. הסדרי התנועה: יש לחלק את הנושא לשני נושאים – היתרי התנועה הזמניים והיתרי התנועה הסופיים.

- (1) הסדרי התנועה הזמניים (במהלך ביצוען של העבודות) מבוצעים כדי להקל על התנועה ועל חיי התושבים במהלך ביצוען של העבודות. ההסדרים מאושרים, בהתאם לתקנות 3, 18, 152 לתקנות התעבורה, תשי"ל – 1970. לא למותר לציין, כי הסדרים אלה ניתנים ע"י עיריית ירושלים ומשטרת ישראל רק לאחר קבלת חוות דעת מקצועית, הבודקת את הסדרי התנועה הזמניים תוך הבטחת הקטנתה של הפגיעה בתושבים, במהלך ביצוע העבודות, ככל שניתן).
- מצ"ב העתק אישור להגבלת השימוש בדרך חתום ע"י כל הגורמים המוסמכים ומסומן י' (התוכניות יוצגו, אם יידרש, במהלך הדיון)
- (2) הסדרי התנועה הסופיים אושרו גם הן ע"י רשות התמרור המרכזית, כדיון, וזאת על בסיס תוכניות מאושרות ע"י כל הגורמים המוסמכים. תוכניות הסדרי התנועה מבוצעות ע"י תקנות התעבורה באישור רשויות התמרור, לאחר בדיקת התוכניות ע"י אנשי מקצוע. בניגוד למשתמע מן העתירה, אין צורך בהליכי תכנון ו/או במתן היתר לפי חוק התכנון לאישורם של הסדרי התנועה.
- מצ"ב העתק מכתבו מיום 6.1.08 של המפקח על התעבורה במחוז ירושלים והדרום ומסומן ז"א (התוכניות יוצגו, אם יידרש, במהלך הדיון)

א. סופו של דבר, גם טענה זו של העותרים דינה להידחות.

14. נזק "בלתי הפיך" למרקם החיים בשכונה:

- א. גם האמור לעניין זה בעתירה איננו נכון. העבודות נועדו דווקא לשפר באופן מהותי את התנועה והחניה ואת איכות החיים בשכונה, ובדאי שאינן עתידות לגרום לנזק למרקם החיים בה.
- ב. הסדרי התנועה והחניה:

- (1) בניגוד לנטען בעתירה (סעיף 36), אין העבודות משנות בכהוא זה את מתווה הרחובות בשכונה. כאמור, העבודה מתבצעת בתוך תוואי הדרכים הקיימות בלבד.
- (2) יתר על כן, בניגוד לנטען בעתירה (סעיף 36), לא תוכננה הפיכתו של חלק רחוב ואדי חילוה מכביש לשביל עם מזדרגות להולכי רגל.
- (3) למען ההבהרה, להלן, בקצירת האומר, הסדרי התנועה הסופיים המתוכננים, שכמעט ואינם משנים את המצב (החוקי) הקיים:
- (א) מעלות עיר דוד: הכביש אמור להישאר כביש זו סטרי. יוסדר נושא המדרכות בכביש, ולמעט מסי חניות מצומצם שיתאפשר במקומות מסוימים בצידו הכביש, לא תתאפשר עוד חניה בלתי חוקית ו/או מסוכנת על המדרכות ובשני צידי הכביש (החניה תתאפשר במגרשי החניה הזמניים האמורים להיות מוכשרים בצידו הכביש, בחניון גבעתי המצוי בקצהו הצפוני של הרחוב,

¹ לדעתו של הח"מ, ספק אם יש צורך בהיתר לביצוע העבודות במגרשי החניה גם בהתאם לתקנות, הקובעות (תקנה 1(2)), כי יש צורך בהיתר ל"כל חציבה, חפירה, כרייה או מילוי, המשנים את פני הקרקע, יציבותה או בטיחותה" (מה שלא קורה במסגרת הכשרת מגרשי החניה הזמניים).

ובחניון נרחב האמור להיות מוקם בדרך השילוח, מרתק קצר מקצהו הדרומי של הרחוב).

(ב) ואדי חילוה: כביש זה יישאר בחלקו כביש דו סטרי (עד לאזור שמתחת לרחוב מלכיצדק). חלקו התחתון של הכביש, שהוא צר ותלול ביותר, יהפוך לחד סטרי (מכיוון דרום, קדי, מלמטה למעלה), וזאת כדי למנוע פקקי תנועה ולצמצם את החשש לתאונות דרכים. כפי שניתן לראות, לא תהיה כל מניעה להגיע לכל נקודה ברחוב בכלי רכב. לא תותר חניה לאורך הכביש, למעט חניות בודדות, אלא במגרשי החניה שיוכשרו לכך בשכונה.

(ג) דרך השילוח: כביש דרך השילוח מצוי כבר כיום בהליכי הסדרה. בקצהו הצפוני של הכביש תותקן סובה, שתאפשר סיבוב בטיחותי לאוטובוסים (בניגוד למצב הקיים, בו אוטובוסים מבצעים סיבוב בתחתית מעלות עיר דוד, תוך ביצוע תנועות רבות ומסוכנות לאחור וחסימת הרחוב לזמן רב. בצד הכביש יוסדר חניון גדול, שימש הן את רכבי התושבים (מכל השכונה) והן את רכבי המבקרים באתרי התיירות במקום.

(ד) רחוב מלכיצדק: לא יהיה שינוי בהסדרי התנועה הקיימים ברחוב, שגם כיום הוא רחוב ללא מוצא (הוא מסתיים בשער כניסה לכנסייה). לאורך הרחוב תותר חנייה משני צידי הרחוב.

(ה) רחוב עין א-לוח: לא יהיה שינוי בהסדרי התנועה הקיימים ברחוב.

(4) הסדרי חניה המתוכננים:

(א) כאמור, בניגוד למצב הקיים, לא תותר החניה לאורך הרחובות מעלות עיר דוד וואדי חילוה אלא למסי מצומצם של מכוניות.

(ב) חניה שתאפשר במגרשי חניה קיימים ו/או מאושרים כדין - חניון גבעתי והחניון הגדול בדרך השילוח (הכולל 44 מקומות חניה לרכבים פרטיים, 7 חניות לאוטובוסים, 3 חניות לנכים).

(ג) כמו כן, בהתאם לצו השימוש, מתכוונת המשיבה להכשיר 9 מגרשי חניה לאורכו של רחוב (לרבות שני מגרשי חניה גדולים בצומת מעלות עיר דוד - ואדי חילוה).

(ד) לחלק ממגרשי החניה, המתוכננים לפי צו השימוש הוצאו צווי מניעה זמניים, אך המשיבה כבר סיימה את הכשרתו של מגרש חניה גדול המצוי באזור צומת הרחובות מעלות עיר דוד - ואדי חילוה (למעט אספלט), והוא משמש בפועל לחניה.

(ה) מיקומם של מגרשי החניה אמור להיות מוסדר באופן סופי בתוכנית מפורטת שהוגשה, כאמור בסעיף 12 בלעיל.

(5) כאמור, הסדרי התנועה אמורים לאפשר תנועה תקינה ובטוחה ברחובות השכונה הן לכלי הרכב והן להולכי הרגל. בזבד עם האמור, דואגים הסדרי התנועה להכשרתם של מקומות חניה חוקיים ובטיחותיים שמספרם עולה בהרבה על מספרן של החניות הבלתי חוקיות והמסוכנות המשמשות כיום את התושבים.

(6) אמנם במסגרת הסדרי התנועה הזמניים שתאפשר תנועה של תחבורה ציבורית, כמו גם יתר התנועה, בכיוון אחד בלבד (ברחוב מעלות עיר דוד מזרם לצפון, החל מצומת ואדי חילוה), אך במסגרת הסדרי התנועה הסופיים יהפוך הרחוב כולו לזו סטרי ותאפשר תנועת אוטובוסים בשני הכיוונים.

(7) ויודגש: כדי להבטיח את פעילותה התקינה של התחבורה הציבורית באזור ונקבע הסדר מיוחד עם חברת האוטובוסים אב"י תור. סילואן. ירושלים בע"מ, הן לגבי הקווים 76 (לאבו טור) ו-76א (לסילואן) והן לגבי הסעות תלמידים.

(8) העבודות לא אמורות לפגוע במסחר (תאפשר תנועה ברכב לאורכם של הרחובות גם במהלך ביצוע העבודות). עם סיומן של העבודות והסדרת המדרכות בצדי הכבישים, תאפשר דווקא פריחה של המסחר ברחובות, בעקבות תנועתם הצפויה של הולכי הרגל.

(9) הטענה כאילו הסדרי התנועה (הזמניים) במעלות עיר דוד הינם מפלים איננה נכונה ואיננה מבוססת:

(א) הותרת קטע הרחוב כזו סטרי נועדה לצמצם את תנועת הרכבים, ובעיקר תנועת האוטובוסים, בשכונה, ובכך להקל על חיי התושבים. אם יהיה כל הרחוב חד סטרי, כל אוטובוס מבקרים, שיבקש להגיע למתחם "עיר דוד", יאלץ לעבור ברחובות עין א-לוזה ומעלות עיר דוד לכל אורכו, דבר שיכביד על התנועה ועל התושבים.

(ב) הדבר נכון גם ביחס לרכבים, המבקשים לחנות בחניון "גבעתי" והפתרון המוצע ימנע את העומס הנובע מעבר הרכבים בכל רחובות השכונה.

(ג) מקטע הרחוב בחלקו העליון של מעלות עיר דוד הוא הרחב ביותר ברחוב. לאור זאת, אין מניעה עניינית להפוך אותו לחד סטרי.

(10) סופו של דבר, אין בהסדרי התנועה והחניה המוצעים, לרבות אלה הזמניים, כדי לפגוע בתושבי השכונה. ככל שקיימת פגיעה, כאמור, עקב הסדרי התנועה הזמניים, הרי שפגיעה זו היא מידתית, בהתחשב בצורך הממשי בביצוע העבודות.

ג. השימוש במגרשים הריקים:

(1) טוענים העותרים, כי השימוש שיעשה בשטחים הריקים בשכונה ייפגע מאד באפשרות לפתח שירותים לציבור, כגון: מוסדות חינוך, דואר וגנים ציבוריים, ולא היא.

(2) כאמור, למעט מגרש החניה האמור להיות מוכשר בדרך השילוח, יתר המגרשים מיועדים להיות מוכשרים כמגרשי חניה זמניים בהתאם לצו השימוש ולהוראות החוק בלבד.

(3) האמור אינו משנה את מעמדם התכנוני של המגרשים, ולעותרים, כמו גם למשיבה 1 האפשרות להגיש תוכניות ו/או להוציא היתרים על פי דין במגרשים אלה, וזאת בהתאם להוראות החוק.

(4) השימוש הקבוע באותם מגרשים (כמו גם ייעודם של שטחי הציבור בשכונה) אמור להיות מוכרע במסגרת הליכים תכנוניים רגילים לפל חוק התכנון (והמשיבה מפנה שוב לתוכנית הנ"ל בסעיף 12.ב, אשר במסגרת הליכי התכנון שלה, יינתן לעותרים יומם בפני ועדות התכנון והם יוכלו להביא בפניהן את השגותיהן).

(5) אשר על כן, גם בטענה זו אין ממש.

15. הנובע מהאמור הוא, כי אין ממש בכל טענותיהם (הענייניות) של העותרים, ולפיכך סיכויי העתירה להידחות גבוהים ביותר.

מאזן הנותות

16. שיהוי:

א. כאמור, פגישה עם התושבים, במסגרתה עודכנו במהות העבודות המתוכננות התקיימה כבר ביום 29.10.07 (נספח ד' לעיל), לפני למעלה משנה.

ב. העבודות בשכונה התחילו בחודש 3/2008, לפני 8 חודשים (בדרך השילוח), כאשר בד בבד עם האמור בוצעו חפירות עומק, במטרה לגלות תשתיות קיימות.

ג. התושבים עודכנו בנושא באמצעות פרסומים בתקשורת ועלוני מידע, קודם תחילת ביצוע העבודות באזור (כבר בחודש 1/2008).

ד. למרות האמור, רק ביום 4.6.08 פנתה ב"כ העותרים למשיבה בשאלות בעניין העבודות.

ה. העתירה עצמה הוגשה לאחר תחילת ביצוען של העבודות, ימים מועטים קודם המועד שתוכנן להפעלת הסדרי התנועה הזמניים במעלות עיר דוד.

ו. מדובר בעבודות בחיקף ניכר בתקציב של עשרות מיליוני ₪. משמע בעיכובן של העבודות, כמבוקש כצו הביניים, ייגרם נזק ממשי לאינטרס הציבורי.

ז. מדובר בשיהוי אובייקטיבי (אפילו נתעלם מן השיהוי הסובייקטיבי, כאמור), שדי בו בלבד, כדי להביא לדחיית הבקשה לצו ביניים.²

17. סבירות ומידתיות:

- א. בניגוד מוחלט לאמור בסעיף 3 לבקשה למתן צו הביניים (שצורפה לעתירה) ובסעיף 7 לבקשה הדחופה למתן צו ביניים מיום 23.11.08, חרי שאין בעבודות המבוצעות, ובודאי שלא בהסדרי התנועה הזמניים (ואו הקבועים), כדי לגרום לנזקים בלתי הפיכים ואו ל"שיתוק מייזי של התחבורה בשכונח". ההפך הוא הנכון, כפי שפורט היטב לעיל (ויודגש, אין תולק על כך, שהסדרי התנועה הם הפיכים, ובהקשר זה לא ברורה כלל טענתם של העותרים).
- ב. פעולותיה של רשות העתיקות מוסדרות בחוק, וגם היענות לעתירה (לרבות הכנת תוכנית מפורטת) לא תגרע מסמכויותיה של רשות העתיקות. לאור זאת, אין משמעות לעניין זה, אלא אם העותרים מתכוונים לטעון, שאין לבצע כלל עבודות לשיפור תשתיות השכונה (גם בעתיד), מחשש שאלה "יתפתחו לחפירות הצלה ארכיאולוגיות, שעלולות לשתק את החיים בשכונה לשנים ארוכות". מכל מקום, המשיבה פועלת לביצוע עבודות התשתית בעומק נמוך, כדי להקטין את הסיכון בעיכובן עקב גילוי עתיקות. המשיבה אף ביצעה ומבצעת חפירות גישוש כדי להקטין את הסיכון לפגיעה בעתיקות (ולעיכוב העבודות).
- ג. גם אם יש בהסדרי התנועה הזמניים כדי להקשות על התושבים (דבר שהמשיבה עשתה ועושה כל מאמץ לצמצם ואף למנוע), מדובר בפגיעה לזמן קצר, כאשר לכל חלקי הרחובות אמורה להישאר גישה לכלי רכב. הפגיעה היא זמנית בלבד, וכאמור, נעשית עד לסיומן של העבודות. בנסיבות אלה, הפגיעה הצפויה היא איננה תורגת מעקרון הסבירות ומעקרון המידתיות.³

18. הנזק לאינטרס הציבורי:

- א. כאמור, מדובר בפרוייקט, המבוצע ע"י המשיבות 1 ו-2 לרווחתם של תושבי השכונה והמבקרים בה, ומתוך מטרה לפתור בעיות תשתית ותחבורה, היוצרות סיכון ממשי לחייהם של התושבים.
- ב. בעבודות מושקעים עשרות מיליוני ₪, כאשר הקבלנים המבצעים קיבלו צווי התחלת עבודה לפני זמן רב ומצויים בשטח על כל כליהם ועובדיהם.
- ג. עיכובן של העבודות עלול לגרום לנזקים ממשיים של מיליוני ₪ לקופה הציבורית, וזאת ללא כל הצדק, כאמור.
- ד. יתר על כן, כמפורט בסעיף 3 לעיל, אי ביצוען של העבודות באופן מיידי עלול לגרום להתממשותם של נזקים צפויים הנובעים ממצבן של התשתיות (כולל, בין היתר, תשתית הכבישים, הביוב והניקוז) בשכונה, לרבות פגיעה, חס וחלילה, בחיי אדם.
- ה. מנגד, לעותרים לא ייגרם כל נזק ממשי ואו בלתי הפיך, אם לא יינתן הצו המבוקש.
- ו. בנסיבות העניין, אין ספק שמאזן הנוחות נוטה באופן חד משמעי לטובת האינטרס הציבורי, קרי, אי מתן צו הביניים המבוקש.

19. מצ"ב תצהיר לאימות עובדות התגובה.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את בקשת העותרים למתן צו ביניים ולחייבם בתשלום הוצאותיה של המשיבה ושכ"ט עו"ד שלה, בתוספת מע"מ, ובתוספת ריבית והפרשי הצמדה, כדין עד למועד התשלום בפועל.

ניסן כוחי, עו"ד
ב"כ המשיבה 3

² בג"צ 2285/93, גזרם נגד ראש עיריית טתח תקווה, פ"ד מ"ח (5), 630, 641-640, ע"מ 7142/01, הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חיפה נגד החברה להגנת הטבע, פ"ד נ"ו (3), 673, 679-680. וכן בש"א (חי) 2109/07, מדינת נצרת - חיפה בע"מ נ. עיריית חיפה, סעיף ט' (אתר נבו).

³ בש"א (חי) 2109/07, מדינת נצרת - חיפה בע"מ נ. עיריית חיפה, לעיל ה"ש 2, סעיפים י"ג - י"ד